რაში სჭირდება სააკაშვილს ორი დედაქალაქი

გაზეთი “ახალი თაობა” – 24 იანვარი № 19, 2011.

ექსპერტი ლადო პაპავა მიიჩნევს, რომ ოპოზიცია დღეს ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს. პაპავას თქმით, ტალახის მსროლელს ავიწყდება, რომ ის არამარტო იმას სვრის, ვისაც ტალახს მოახვედრებს, არამედ ტალახის ხელში აღებით თვითონაც დასვრილია. ეს კი ეხება აბსოლუტურად ყველას, ვინც ამ სიბინძურეშია ჩართული.

რამდენი წლით არის ეს ხელისუფლება მოსული, რატომ აკეთებს სააკაშვილი ორ დედაქალაქს და უნდა ველოდეთ თუ არა უახლოეს პერიოდში ჩანაცვლების სცენარის განხორციელებას? – ამ საკითხების ირგვლივ გთავაზობთ ინტერვიუს ექსპერტ ლადო პაპავასთან.

– ბატონო ლადო, ითქვა, რომ ახალი გადასახადები, გაზრდილი ჯარიმები და ა.შ, საბიუჯეტო პრობლემებს უკავშირდება, რომლის მოგვარება და 230 მლნ-ის ამოღება თავის თავზე ადეიშვილმა აიღო. ნიშნავს თუ არა ადეიშვილის ეს განცხადება იმას, რომ პროკურატურამ და ძალოვანებმა იტვირთეს საბიუჯეტო პრობლემების მოგვარება?

– თავიდან, როცა წესრიგი მყარდებოდა საბიუჯეტო სექტორში, ვარდების რევოლუციის შემდეგ, მაშინვე ძალიან დიდი როლი ჰქონდათ ძალოვანებს. იმიტომ, რომ საჭირო იყო ქვეყანაში ფინანსური წესრიგის დამყარება. შემდგომ, შეგახსენებთ, რომ შეიქმნა ძალოვანი სტრუქტურა ფინანსთა სამინისტროში – ფინანსური პოლიცია. ასე რომ, ძალოვან სტრუქტურებს ყოველთვის სერიოზული მნიშვნელობა აქვთ წესრიგის შენარჩუნებაში. ცუდია, თუ ხდება უფლებამოსილების გარკვეულწილად გადაჭარბება და ბიზნესის ტერორში ყოფნა, იმიტომ, რომ ბიზნესს ეს არ აზიანებს. ბიზნესი უბრალოდ გაჩერდება. ესა თუ ის პიროვნება თუ თავის ბიზნესს დახურავს, ბაზარზე მიწოდება შემცირდება და ფასები გაიზრდება. ასე რომ, ჩვენ აქ ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ სახელმწიფო და ქვეყნის ინტერესებიდან გამომდინარე, რა თქმა უნდა, აუცილებელია ძალოვანი სტრუქტურები მუშაობდნენ კანონმდებლობით

განსაზღვრულ ფარგლებში და თავის მოვალეობას ასრულებდნენ. ვიღაც კორუფციას უნდა ებრძოდეს, ვიღაცამ გადასახადები უნდა აკრიბოს, ხოლო ვინც გადასახადებს არ იხდის, ის უნდა ისჯებოდეს. მაგრამ ეს არ უნდა იყოს ისეთი მასობრივი მოვლენა, როდესაც ადგილი აქვს კანონმდებლობის დარღვევას. მეორეს მხრივ, რეალურად სიტუაცია ქვეყანაში მართლაც დამძიმებულია. ნაციონალური არხებიც ვერ მალავენ ამას. ამით თუ არ იწყება ახალი ამბები, მეორე-მესამე სიახლე მაინც არის ის, რომ სადღაც ტარიფები გაიზარდა, ფასები გაიზარდა, იმატა ხალხში უკმაყოფილებამ. არადა, ეს რეალობაა. ეს პროცესი გაგრძელდება.

– გაუძლებს ამ ყველაფერს ქვეყნის ბიუჯეტი? არაერთხელ ითქვა, რომ 2011 წლის ბიუჯეტი არ არის სოციალურად ორიენტირებული. ხელისუფლება ხალხს სოციალური აფეთქებისკენ უბიძგებს?

– მე ამაზე არაერთხელ მითქვამს და ახლაც ვიტყვი: სოციალური დაძაბულობა შეიძლება სულაც არ იყოს აფეთქების საფუძველი. იმიტომ, რომ ბოლო ათწლეულების ქართული ისტორია გვიჩვენებს, რომ მასობრივი მღელვარება სულაც არ არის დაკავშირებული სოციალურ თემებთან. მაგალითად, 1956 წლის გამოსვლა, როცა ახალგაზრდობა გამოვიდა და შეწინააღმდეგა სტალინის კულტის კრიტიკას. ისინი არა იმდენად სტალინის კულტს იცავდნენ, რამდენადაც ქართულ ღირსებას. 1978 წელი – ქართული ენის დაცვა. 80-იანი წლების ბოლო, რომლის კულმინაცია იყო 1989 წლის 9 აპრილი – ეროვნული დამოუკიდებლობის იდეა. შემდგომ 2003 წლის ოქტომბერ-ნოემბერი – იყო ბრძოლა არჩევნების სამართლიანობისათვის. 2007 წლის ნოემბერში კი – ღირსების შელახვის გამო. მაგრამ დღეს სოციალური ფონი ყველაზე მძიმეა. სოციალური ფონი იმდენად მძიმეა, რომ ამ შემთხვევაში ნებისმიერი თემა, რომელიც თავისთავად შეიძლება არ იყოს განსაკუთრებული, შეიძლება საკმარისი აღმოჩნდეს იმისათვის, რომ ამან ქვეყანაში აფეთქება გამოიწვიოს.

– არსებობს აზრი, რომ საბიუჯეტო კრიზისის გაღრმავებამდე სააკაშვილმა შეიძლება ვადამდელი არჩევნები დანიშნოს. მას გამორიცხავთ?

– ასეთი რამ დღევანდელი გადასახედიდან არ იკვეთება. სააკაშვილი თავს ძალიან კომფორტულად გრძნობს. იცით, რომ გაიარა გმირთა მოედანზე, დაინახა მემორიალთან მჯდომარე ვეტერანები, არ მოეწონა და მისცა დავალება შესაბამის სამსახურებს, რომ ისინი არა უბრალოდ აეყარათ, არამედ ფიზიკურად

დაესაჯა კიდეც. ეს ქცევა გავს დაშინებული პრეზიდენტის ქცევას? ასე რომ, დღევანდელი გადასახედიდან არაფერი ისეთი არ ჩანს, რის გამოც სააკაშვილი და მისი გუნდი მიიღებდა გადაწყვეტილებას ნებისმიერი ვადამდელი არჩევნებისთვის.

– ეხლა კი გკითხავთ ოპოზიციაზე. როგორი ფონია ოპოზიციურ ფლანგზე?

– ოპოზიცია ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს. მან მოახერხა ის, რომ საზოგადოება დღეს უფრო მეტად ოპოზიციას აკრიტიკებს, ვიდრე ხელისუფლებას. იმიტომ კი არა, რომ საზოგადოებას ხელისუფლება შეუყვარდა, არა. საზოგადოების დიდ ნაწილს ხელისუფლება როგორც სძულდა, ისევ ისე სძულს. მაგრამ ხვდება, რომ ხელისუფლების კრიტიკას აზრი არ აქვს. ხოლო ოპოზიციას როცა აკრიტიკებს, იმის იმედით, რომ ეგებ რაღაც შეცვალოს და გამოსწორდეს და აღარ გაგრძელდეს ი, რაც დღეს ხდება. სამწუხაროდ, ოპოზიციის გარკვეული ნაწილი დღეს ერთმანეთისადმი ტალახის სროლითაა დაკავებული. ტალახის მსროლელს ავიწყდება, რომ ის არამარტო იმას სვრის, ვისაც ტალახს მოახვედრებს, არამედ ტალახის აღებით თვითონაც დასვრილია. ეს ეხება აბსოლუტურად ყველას, ვინც ამ სიბინძურეშია ჩართული.

– ამ სიბინძურემ რეალურად გამოკვეთა თუ არა ოპოზიციის ის ფლანგი, რომელიც მზადაა მიხეილ სააკაშვილის ხელისუფლების ჩასანაცვლებლად? ამბობენ, უცხო ქვეყნების სპეცსამსახურები აქტიურად მუშაობენ ალასანია-თარგამაძეზე.

– როდესაც არის შეხვედრები ნებისმიერ უცხოელ ექსპერტებთან, საქართველოს სპეციალისტებთან, ისინი ყველა ძალიან სერიოზულად მოიხსენიებს გიორგი თარგამაძეს და ქრისტიან-დემოკრატებს. თვლიან, რომ ისინი არიან კონსტრუქციული ოპოზიცია. ძნელია უცხოელებისათვის იმის ახსნა, რომ ძალიან ბევრისათვის საქართველოში ქრისტიან-დემოკრატები მთავრობის მიერ შექმნილი ოპოზიციაა, მთავრობის მიერ ჩამოყალიბებული და დაფინანსებული. უცხოელებს მოსწონთ, ის რომ ქრისტიან-დემოკრატები პარლამენტში არიან და მწვავედ აკრიტიკებენ ხელისუფლებას. გარკვეული სიმპათიები აქვს ირაკლი ალასანიას. შეიძლება მომავალში დასავლეთმა გარკვეული რეკომენდაციები მისცეს მასაც და გიორგი თარგამაძესაც, რომ არჩევნებზე ერთიანი ბლოკით გამოვიდნენ. რამდენად იქნება ეს ქართველი ხალხის ინტერესში, ვერ გეტყვით. ყოველ შემთხვევაში, თუ მოქმედ რეჟიმს ძალიან გაუჭირდა, მისი ასე ვოქვათ,

კონსტრუქციული ჩანაცვლებისთვის არსებობენ ქრისტიან-დემოკრატები. თუმცა დღევანდელი გადასახედიდან, ჩემი აზრით, ხელისუფლება არ ფიქრობს იმას, რომ მას სადმე რამე უნდა გაუჭირდეს. უფრო მეტიც, მას უკვე აქვს გარკვეული პრევენციული ზომები მიღებული. მაგალითად ქუთაისში პარლამენტის გადატანით პარლამენტი გახადეს ნაკლებპრესტიჟული ორგანო. იმიტომ, რომ პრაქტიკულად ახლა იქ წავლენ მხოლოდ ის "ყურცქვიტა ნაბიები", რომლებიც რასაც უბრძანებენ თითს იმ ღილაკს დააჭერენ. ასევე იქნებიან ბიზნესმენები, რომელთა მართვა ყოველთვის ადვილია, იმიტომ, რომ ბიზნესმენისთვის პარლამენტში ყოფნა მთავარია იმისთვის, რომ თავის ბიზნესს მიხედოს, ხოლო ასეთ ბიზნესმენს რასაც ჩასძახებ, იმას გაგიკეთებს. იქნება ხალხი, რომელიც შრომის წიგნაკს პერველად იქ გახსნის, თუკი მას ასეთი რამე დასჭირდება. მაშასადამე, პარლამენტის როლის კიდევ უფრო მეტად დაკნინება მისი ქუთაისში გადატანით პრაქტიკულად გარანტირებულია. ქუთაისში აგრეთვე მზადდება შენობა მთავრობისთვის. ამ გაჭირვებულ ქვეყანაში, სადაც ვიძახით, რომ ქამრების შემოჭერის პოლიტიკაა საჭირო, ორ დედაქალაქს რატომ ვაკეთებთ? ფუფუნებაა ორი დედაქალაქი. თბილისიდან ხომ მთელი საქართველოს დაფარვა შეიძლება. თბილისსა და ქუთაისს შორის სამგზავრო დრო ორ საათ ნახევარია. თუ დავუშვათ ქუთაისიდან ბათუმში მიდიხარ, თბილისიდან ორსაათნახევრით გვიან ჩახვალ. რა დიდი განსხვავებაა? ამას არც ოპერატიული მოძრაობის თვალსაზრისით აქვს მნიშვნელობა. მაგრამ ეს ყველაფერი იმიტომ კეთდება, რომ პოლიტიკური მუხტი თბილისიდან განიფანტოს. ჩვენ ხომ ყველამ კარგად ვიცით, რომ იმ სისტემით, როგორი სისტემითაც საქართველო ვითარდებოდა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში, ჩამოყალიბდა ის, რომ მთელი ინტელექტუალური პოტენციალი თავმოყრილია თბილისში. ხელისუფლების ჩანაფიქრით კი პარლამენტი ამ ინტელექტუალური პოტენციალიდან შორს უნდა იყოს. ასეთ პირობებში მე ნამდვილად არ ვიზიარებ იმ შეხედულებას, რომ ხელისუფლებას დღეს განცდაა აქვს, რომ ვადამდელი არჩევნები უნდა ჩაატაროს.

– ეს ყველაფერი იქეთ არის მიმართული, რომ ამ ხელისუფლებამ კარგა ხნით შეინარჩუნოს ძალაუფლება?

– ბატონმა სააკაშვილმი იძახის სინგაპურისკენ უნდა წავიდეთო და სინგაპურში ერთი მმართველი პარტიაა, რომელიც 50 წელია უცვლელია. მან ასევე ბრძანა, ჩვენი პარტია ხელისუფლებაში 70 წლით არის მოსულიო. ეს

განცხადებები ცხადყოფს, თუ რას ფიქრობს ის და მისი გუნდი. რაც შეეხება დღევანდელი რეჟიმის შესუსტებას, ეს ისევ შიგნით ნაციონალებში უნდა მოხდეს, თუკი იქნება იქ დაპირისპირება. მაგრამ დღეს ეს ჭორები, ჩემი აზრით, უფრო სასურველობას უფრო ასახავს, ვიდრე რეალობას.

– ანუ ის ფაქტი, რომ ხელისუფლების იდეოლოგი ლევან რამიშვილი და რუსული ინტერესების გამტარებლად ცნობილი კახა ბენდუქიძე რომ ერთად დადგნენ, თქვენთვის არაფრის მანიშნებელი არ არის? ოპოზიციის ნაწილის აზრით, თავისუფლების ინსტიტუტი აქტიურად ემზადება ხელისუფლების ჩანაცვლებისთვის და რომ ეს გუნდი რუსულ ფულზეც უარს არ იტყვის.

– ერთი რამე შემიძლია გითხრათ: ეს სქემები სუყველა შეიძლება განხილვის საგანი იყოს, მაგრამ ჩვენ უფრო ვართ ორიენტირებული ჩვენ სასურველობაზე, ვიდრე რეალობაზე. ასე რომ, ამ გუნდმა შესანიშნავად იცის, რაც უფრო მჭიდროდ იქნებიან სააკაშვილის გარშემო, მით უფრო დიდხანს და მყარად იქნებიან. ეს კონსტიტუციაც ხომ იმისთვის შეიცვალა, რომ სააკაშვილი პრემიერ-მინისტრი გახდეს.

– ბატონო ლადო, თქვენი აზრით, სრულდება დასავლეთის დაპირება, გადატვირთვა საქართველოს ხარჯზე არ მოხდებაო?

– დღეს არსებული რეალობიდან გამომდინარე შთაბეჭდილება არის ასე, რომ ამერიკის შეერთებული, რა თქმა უნდა, რეალურად ერთადერთი გარანტი არის ქვეყნის დამოუკიდებლობისა და ტერიტორიული მთლიანობის. ხოლო ამ დონის მხარდამჭერი ჩვენ სხვა ქვეყანა მსოფლიოში უბრალოდ არა გვყავს. ეს გასათვალისწინებელია, მაგრამ იმავდროულად უნდა გვახსოვდეს, რომ ამერიკას აქვს თავისი ეროვნული ინტერესები, რომელთა შორის დღეს რუსეთთან კონფრონტაციის გაღრმავება ნამდვილად არ არის. ამერიკა ძლიერია, მაგრამ არც იმდენად ძლიერია გლობალური ფინანსური კრიზისის ფონზე, რომ აწყობდეს ღია ცივი ომი. მიტომ მას ურჩევნია "გაყინული" ცივი ომი.

– რუსეთს აწყობს დღეს ომი იგივე კავკასიაში?

– რუსეთს ომი არანაირად არ აწყობს. რუსეთს უბრალოდ იმის ძალა მაინც აქვს, რომ ისეთი ქვეყნები, როგორიც საქართველოა, და მისი მსგავსი ქვეყნები, ჰყავდეს თავის კონტროლ ქვეშ. რაც შეეხება კავკასიაში ომს, არაფერი არ არის გამორიცხული. ყველაფერი არის შესაძლებელი. მაგრამ ვეჭვობ, რომ ასეთი სცენარი განვითარდეს, იმიტომ, რომ სწორედ ამერიკულ-რუსული

ურთიერთობები არის იმაზე ორიენტირებული, რომ როგორმე ბალანსი იქნეს დაცული. დღეს მთელ მსოფლიოში ბევრად უფრო სერიოზული პრობლემაა მსოფლიო სავაჭრო ომი, რომელიც არის პრაქტიკულად ჩინეთსა და აშშ-ს შორის გაჩაღებული, ვინ უფრო მეტად შეუწყობს ხელს ექსპორტს. დღეს ეს გლობალური პრობლემაა. რუსეთი ამ ომში ჩამრთავი ფიზიკურად არ არის. დამატებით თავის ატკივება დღეს ამერიკელების ინტერესშიც არ არის. ამიტომაც მოიგონეს ეს გადატვირთვის პოლიტიკა. თეორიულად, რა თქმა უნდა, ომი არ არის გამორიცხული, თუმცა მისი ალბათობა, ჩემი აზრით, არ არის ისეთი მაღალი, რადგანაც გლობალური თვალსაზრისით, "ძლიერნი ამა ქვეყნისა" ახლა სხვა ამოცანებით არიან დაკავებულნი.

შორენა კოწოწაშვილი